

Mi történt Sovátán?

Maniu mellett tüntetett a régi nemzeti-párt

Tisztoztatást és vagyonellenőrzést követeltek a nemzeti-parasztpárt kongresszusán — A Maniu-Vaida-vita: magánügy — Tiltakozás a parancsuralmi rendszer ellen

Vaida: Még „bombák” fognak robbanni...

Sovataról jelentik: Maniu Gyula hívei tegnap tartották meg Sovatan nagygyűlésüket. Már szerdán délután körülbelül ötszáz főnyi kiküldött jelent meg a fürdőhelyen, akiknek száma másnapra nyolcszázra emelkedett, végül csütörtökön délután több mint 1000 megbízott várta a gyűlés megkezdését. Az ókirályságból Roman-, Prahova- és Covurlui vármegyék kiküldöttjei jelentek meg, azonkívül számosan táviratilag jelentették be csatlakozásukat. Ilyen táviratot küldött Radulescu Mehedinti egyetemi tanár, volt tartományi igazgató, aki a nemzeti-parasztpárt ókirályságbeli részének egyik kiemelkedő alakja. Természetesen Erdély valamennyi vármegyéje képviselve volt, még pedig tizenhárom vármegyét a megyei szervezeti elnök, a többi pedig az alelnökök képviselték. A kiküldöttek között ott volt Moldovan Valér dr. volt erdélyi miniszter, Popp Ionel dr. volt belügyi alminiszter, Moldovan Gyula dr. volt egészségügyi államtitkár, Pop Ghița volt kisebbségi államtitkár, Dobrescu Aurél volt földművelésügyi államtitkár, azonkívül számos kitűnő nevű erdélyi politikus. Maniu Gyula vármegyéje, Alba teljes számmal vett részt a gyűlésen. Satu Mare vármegyéjét huszonöt, a Bánságot pedig hetven kiküldött képviselte, akiknek élén ott láttuk Leucuta Aurél dr., Lazar Cornel dr., Crismariu Octavian dr. volt képviselőket, Capetianu Miklós dr.-t, Vanatu János dr.-t és még számos vezetőt.

Közügyek és magánügyek

A megnyitó beszédet Deleu Victor volt clujai polgármester mondta, aki a gyűlés összehívója volt. Deleu kifejtette, hogy sokkal jobb lett volna, ha ezt a gyűlést a pártvezetőség hívta volna össze, azonban a vezetőség ezzel a kérdéssel nem törődött. Deleu hangoztatta, hogy ezen az értekezleten voltaképpen

az egész ország képviselve van.

Beszédében kitért azokra a kísérletekre, amelyek meg akarták bontani a nemzeti-parasztpárt egységét. Elmondta, hogy az első ilyen természetű kísérlettel azzal kapcsolatban kellett számolni, amikor egy csendőrtábornokot és rendőrkezeset mentettek. Akkor is Maniu Gyula bölcsessége mentette meg a párt egységét. Ugyanezt később többször megette Maniu. Éles szavakkal kelt ki azok ellen, akik nem a párt érdekeit, hanem saját érdekeiket nézik. (Közbeküldés: Le Tileával! Le Mirtoval!) A gyűlés napirendjét a következő pontokban körvonalazta Deleu:

Alkotmányosság kérdése, a Maniu-kérdés, a pártélet megtisztítása.

Popa Augustin (Cluj): Egész Erdély összegyűlt erre az értekezletre és különösen azok, akiknek végzetesen csalódnunk kellett és akik a zürzavarból kivezető utat keresnek. Éles szavakat használ a felszín alatti befolyások ellen, amelyeket Maniu Gyula egy ízben meg akart semmisíteni, azonban tervét nem tudta keresztülhajtani.

— Mire való nálunk a cenzura? Hiszen mi nem vagyunk forradalmárok... A kormány az állami gépezet egyszerűsítésének ürügye alatt a tisztviselők ezreit dobjja ki.

azért, hogy helyükre saját embereit ültethesse. Maniu Gyulát Keresztelő Szent Jánoshoz hasonlítja, akinek előző nap volt névünnepe. Maniu Gyula volt az az ember, aki visszavonult a magánvba de megmondta, hogy mi illik és mi nem illik. Maniu Gyula utja a mi utunk. Badacini utja a győzelem utja...

Pop Romulus dr. volt bihari képviselő tiltakozott a kormány eljárása miatt, amely az uccára teszi ki a tisztviselők ezreit. Felkérte a nemzeti-parasztpárt ügyvédtagjait, hogy

ingyenes jogvédelmet nyújtsanak

azoknak a köztisztviselőknek, akik elbocsátásuk miatt közigazgatási úton kívánnak fellépni a kormány ellen.

Palada Ionel az ókirályságbeli fiatal nemzeti-parasztpártiak üdvözlését tolmácsolta.

Moldovan Valér dr. Maniu Gyula politikai multiáról beszélt, majd azt fejtegette, hogy a Maniu-kérdés voltaképpen onnan származik, hogy a badacini vezér

az alkotmányosság alapjára helyezkedett.

A sovatai kongresszus határozatai

Pop Valér dr. volt miniszter Maniu Gyula érdemeit ismertette. Vanatu János dr. volt képviselő, bánsági kiküldött beszédét azzal kezdte, hogy sajnálkozását fejezte ki, mert Bocu Sever nem vehetett részt a sovatai gyűlésen. Felolvasta Bocu Sever levelét, amelyben a volt miniszter

élesen támadta Vaida-Voevod Sándort,

aki bukása után belátta ugyan, hogy hibázott, azonban két hét múlva megváltoztatta nézeteit, ott folytatta munkáját, ahol elhagyta és a tartományi elnökségre törekedett. Levele végén követelte, hogy az erdélyi szervezetekben új választásokat rendeljenek el.

Solomon Virgil volt képviselő a timisi, sarmosi és carasi pártszervezetek ügyét tette szóvá és erős kitételekkel bírálta Vaida működését. Szerinte az, amit a bánsági tagozatban Bocu Severrel csináltak, a demokrácia kicsúfolása volt, mert lehetővé tették, hogy a kisebbség kizárja a többséget. Kérte, hogy egyes pártszervezetekben tartsanak új választásokat.

Pop Ionel dr. volt alminiszter a pártélet megtisztítását sürgette és kérte, hogy a vagyonellenőrzési ügyekben kíméletlenül alkalmazzák az ötvennegyedik törvényszakaszt. Arra kell törekedni, hogy a párt helyzetét megerősítsék és alkalmassá tegyék az új munkára.

A felszólalások után összeállították a határozati javaslatot. Ezzel a munkával fél tizenegy órára készültek el és Borsa ekkor olvasta fel a gyűlés határozati javaslatát:

A határozati javaslat aggodalommal látta, hogy a közélet a hanyatlás lejtőjére jutott.

Az alkotmányosság multiáról beszélve, megemlíti, hogy Romániában az alkotmányos rendszert tulajdonképpen 1928-ban, a nemzeti-parasztpárt honosította meg. Tiltakozott ama vádak ellen, amelyek az utóbbi időben Maniu Gyulát érdemtelenül érték, majd kérte a gyűlést, hogy határozati javaslatában ne feledkezzen meg a következő pontokról: köszönetet kell szavazni a fővárosi Grigore Filipescu-féle ünnepi vacsora rendezőinek, akik elégtelt szolgáltatottak Maniu Gyulának, a gyűlésnek bizalmáról és ragaszkodásáról, kell biztosítani Maniut.

tiltakoznia kell a cenzura és az ostromállapot ellen.

azonkívül a liberális párt ama magatartása ellen, amely végeredményben a parancsuralom kezdetét jelentené.

Merre vezet Badacintól a népakarat utja?

Popov Adonis volt clujai Lupu-párti képviselő beszélt a nemzeti-parasztpárt és a Lupu-párt egyesülésének előzményeiről. Tiltakozott az ellen, hogy a liberálisok meg akarják változtatni az alkotmányt, beszélt a Vaida-Maniu-kérdésről és erre vonatkozólag megállapította, hogy a Vaida-Maniu-kérdés csak a párt ellenségei szerint a nemzeti-parasztpártnak legtöbb gondot okozó kérdése. Ez a kérdés szerinte magánügy. Állítólag összeveszték, mert nem tudtak megegyezni a párt taktikájában. A nemzeti-parasztpártnak jelenleg ennel sokkal nagyobb feladatai vannak. Badacini utja a kormány felé nem kegyelemből vezet, hanem a nép akaratából. Ez a mai gyűlés nem egyszerű tüntetés, hanem olyan nagyszabású mozgalom megindítása, amely Sovatan kezdődik, Craiován folytatódik és az ország valamennyi részébe eléri.

Roxin Teodor dr. a nyugati határszél üdvözlését tolmácsolta.

Rendszeresen igyekeznek szétrombolni a pártokat, amelyek az ország közvéleményének képét alkotják. Lábbal tiporják a köz- és magánérkölcseket, amelyek pedig az ország alapját alkotják. Tiltakozik a gyűlés ama erkölcsi gyilkosság ellen, amelyet Maniu Gyula ellen terveztek, hogy Maniut lehetetlenné tegyék, nem riadtak vissza attól sem, hogy súlyos vádakkal illessenek olyan intézményeket, amelyek az államrend alapját alkotják. Lealesonvitották ezeket az intézményeket, csak hogy céljukat elérhessék. Bemocsoltak embereket, anélkül, hogy bárki is gondoskodott volna a méltó megtorlásról. Méltatlán kell Maniu érdemeit, bizalmáról, szeretetéről és ragaszkodásáról kell hibásítani a puritán vezért és arra kérni, hogy felejtse el ezeket a vádakokat. A nemzeti-parasztpárt hivatalos vezetőségének teljes erejével kell fellépnie a rágalmozók ellen.

A gyűlés száz százalék erejéig elfogadta Maniu Gyula elveit, leszögezi, hogy csak az alkotmányos elgondolás mentheti meg az országot. Kéri a gyűlést az erdélyi pártszervezeteket, hogy álljanak Maniu mellé. A gyűlés sajnálattal állapítja meg, hogy a két vezér Maniu és Vaida között nincs meg a szükséges jóviszony. Reméli a gyűlés, hogy ezt sikerül áthidalni és majdan ismét egymás mellett látni a két vezetőt, amint a párt érdekeiért küzdenek. Sajnálattal állapította meg a gyűlés, hogy a Lupu-párttal történt egyesítés következtében a vidéki szervezetekben sok helyen jogos elégedetlenség származott. Kizárások történtek, a melyeket azonban meg kell semmisíteni. Főképpen a bánsági szervezetben kell rendet teremteni. Követeli a gyűlés a pártélet megtisztítását, felül kell vizsgálni a vagyonokat. Meg kell állapítani, hogy kik voltak azok, akik a párt kétszeri kormányzata alatt állásukat arra használ-

ták fel, hogy meggazdadjonak. Ha voltak ilyenek, azoknak bűnhődniük kell.

Leszögezi a gyűlés az ostromállapot és cenzura tulkapását. Kéri a párt vezetését, mint a demokrácia várát, hogy sürgősen tegye meg a szükséges intézkedéseket és törekedjen az ostromállapot, illetve a cenzura megszüntetésére. Tiltakozik a gyűlés a kormány eljárása ellen, amellyel a tisztviselők ezreit akarja megfosztani állásuktól. Ingyenes jogvédelmet helyez kilátásba azok számára, akik a bíróság előtt akarják keresni igazukat. A határozati javaslat utolsó pontjában a gyűlés résztvevői ünnepélyes fogadalmat tesznek, hogy amit megfogadtak, azt meg is tartják.

Lejár az ostromállapot törvényének hatálya

A határozati javaslatot nagy lelkesedéssel, egyhangulag elfogadták és ezután a gyűlést be is fejezték. Ma délelőtt tizenegy órakor bizottságot alakítanak, amelynek az lesz a feladata, hogy a határozati javaslat végrehajtását ellenőrizze és figyelemmel kísérelje a további fejleményeket. E bizottság tagjai a Maniu-líu megyék szervezeti elnökei, vagy alelnökei és Maniu Gyula néhány személyes híve lesz. Ez a bizottság juttatja el a határozati javaslatot Mihailachehoz, valamint Maniuhoz, majd kiáltvány formájában közli ezt a közvéleménnyel.

Maniu Gyula hívei közül többen Sovatara maradtak, ahol ma ünnepi vacsorát rendeznek a megérkező Maniu Gyula tiszteletére. Maniu Sovataról Badacinba utazik és ott marad egy hétig.

Itt írjuk meg, hogy szeptember 10-én jár le az ostromállapotot elrendelő törvény hatálya. Ezzel kapcsolatosan az Adeverul legutóbbi számában cikket ír, amelyben óma reményének ad kifejezést, hogy a kormány visszavonja a törvényt és megszünteti az ostromállapotot.

Ugyancsak az Adeverul ír a sovatai értekezletről és leszögezi, hogy a gyűlésen megállapították, hogy a mostani feszültségnek végét kell vetni. A helyzet kulcsa — a lap szerint — Vaida kezében van, aki ha hajlandó a kért engedményekre, megszüntetheti a nemzeti-parasztpártban uralkodó ellentétet.

Vaida Sándor — Sovataról

Mialatt Sovatán tanácskozássra ültek össze a maniuista „karok és rendek”, a fürdőhelytől alig 30 kilométerre, Vaida Sándor nyaraló fiának, Vaida Mircea mérnöknek gyönyörű fekvésű, csöndes, csaknem kihalt kastélyában.

A sárpataki kastélyban, Vaida szobájának tőszomszédságában, öreg, ferencjóska-szakállas ur szórakozik: a volt miniszterelnök édesapja. Kártyát vet, talán arra kíváncsi,

fiából mikor lesz megint miniszterelnök. Szíves hangon tessékel beljebb, ahol íróasztalánál Vaida Sándor dolgozik, míg a harmadik szobában Vaida Mircea mérnök foglalkozik tanulmányával. Három nemzedék három egymáshanyiló szobában.

Vaida Sándor íróasztalán testes könyv fekszik. Csaknem felét kiolvasta már. Rápillantok a címlapra: Szekfü Gyula „Három nemzedék és ami utána következett”. Sovata jut eszembe... vajjon mi fog utána következni...?

A legidősebb kérdést tesszük fel: elmege-e, elnök ur, Sovatara?

Rejtélyes mosoly és már következik a válasz:

— Nem mehetek el Sovatara, mert nem hívtak meg. Azt hirdetik, hogy nemzeti-parasztpárti értekezlet lesz ott. Már pedig én is tagja volnék a pártnak... Mégsem hívtak meg...

— Van azért nálam egy egész halom meghívó (és már mutatja is őket), híveim kapták, akik szintén nem mennek el... Nem mondhatnám azonban, hogy teljesen érdektelenül nézem ennek a csoportnak a készülődéseit. Ime, itt van másolatban a gyűlés megnyitóbeszéde is. Nem ördögösség ez, csak politika...

Fiatalos arcszínét meghazudtoló öreges

Tűzoltó-készülék robbant Hitler vezérkancellár mögött

Ártalmatlan balesetnek bizonyult a „merénylet”

Párisból jelentik: Vasárnap Kölnben súlyos baleset játszódott le azon a tűzoltó-kiállításon, amelyet Hitler vezérkancellár is megtekintett. Amikor Hitler a kiállított tárgyakat szemlélte, közvetlenül mögötte a falról levált egy sűrített levegővel telt tűzoltókészülék, amely hatalmas sístergéssel működni kezdett.

A váratlan esemény nagy zavart okozott a teremben annál is inkább, mert a tűzoltókészülék közvetlenül a vezérkancellár mögött esett három méter magasságból a földre. Sokan azt hitték, hogy merényletet kíséreltek meg Hitler ellen. Csak utóbb derült ki az esemény ártalmatlan volta.

Nagyszabású merénylet a kelet-kinai vasut ellen

Lövészárokból támadták meg a banditák a vonatot — Tizenhat halott

Karbinból jelentik: A kelet-kinai vasut ellen legutóbb merényletet követtek el, amely a legvéresebb volt esztendőik óta. A személyvonat Sing-Kiang mellett haladt, negyven kilométernyire a város erődítményeitől. A felgyvert banditák kistrófták a sineket, majd a sinek közelében lövészárokat ástak és lövésre készen tartott fegyverekkel várták a vonat érkezését. A személyvonat kisiklott. Amikor az utasok a vonatról leszálltak, a ban-

diták sortűzet intéztek az emberekre. A vonatot kísérő fegyveres erő felvette a harcot a banditákkal. Kétórás véres harc vette kezdetét, amelynek során tizenhat katona és utas meghalt, tizenhatan pedig súlyosan megsebesültek. A banditák ezután kifosztották az élő és meghalt utasokat. Egy amerikai filmvállalat három alkalmazottját és kilenc japán kereskedőt magukkal hurcoltak és elmenekültek. A sebesülteket Karbinba szállították.

Vigasz

Írta: JEANNE LEUBA

Ebben az időben, a tizenötödik század végén, Odéric, az agg remete, Soissonais egyik erdejének mélyében élt, faháncsokból összerótt kunyhójában, erdei füvekből, gyümölcsökből táplálkozva, jámbor imádkozásban. A szent emberhez még messze távolból is elzarándokoltak a hívők, hogy az áldását, tanácsát könyörögjék.

A túlsó erdőszélén egy fiatal, szelid, egyszerű eszű, Prisca nevű nő élt a viskójában öt éves kisfiával, akit jobban szeretett, mint az ég csillagait. Egy napon a gyermek megbetegedett, egyre fogyott, sápadt s alig egy hét múlva meghalt. Prisca keserves jajveszékéléssel karjaiban kapta halott gyermekét és szaladt a szent remetéhez. Lába eleborult, úgy könyörgött:

— Szent atyám, támaszd fel a gyermekemet! — és két karján magasra tartotta a kis halottat — te, aki csodatevő vagy, aki Istennel beszélsz, add vissza a fiamat!... támaszd fel!

A remete előbb a halott gyermeket nézte, majd a bánatában örvénygő asszonyt s egy-két pillanatra gondolkodás után így felelt:

— Feltámasztom a fiadat!... de ehhez szükségem van egy falat kenyérré, amelyet olyan házban sütöttek, ahol még senki meg nem halt. Siess érte!... én addig imádkozom fiadért.

Prisca lelkendezve szaladt vissza az erdőszélére. Behukott a szomszédos viskóba:

— Az ég áldjon meg, adjatok egy falat itthon-sült kenyeret!

— Itt van!... akár kettő is — és jókora darab kenyeret nyomtak a kezébe.

— Volt-e már halott a házatokban? — dadogta Prisca.

— Hogyne!... múlt évben anyánk halt meg, alig egy évvel előbb apánk.

Prisca továbbtámolygott.

— Meghalt-e már itt valaki? — nyitott be a második házba.

— Az öcsém... — hangzott a válasz.

A harmadikban egy özvegy a férjét gyászolta. Még tovább az öreg szülők haltak el, másutt megint egy testvér. Volt olyan ház, ahol szállást kérő beteg utas lehelte ki a lelkét. Prisca hajnalról napestig vándorolt házról házra, étlen-szomjan, portól lepetten, holtfáradtan. Mindenütt ugyanaz a válasz... mindenütt meghalt már valaki.

Sötét éjjel volt, mikor kuszán, kezeit tördelve, félig eszelősen odarokskadt a szent remete lábához.

— Nincs olyan ház, ahol valaki meg nem halt volna. Isten nem akarja, hogy a fiamat életre ébressz!... — és reszkető karjaiba emelte a merev kis tetemet.

A remete áldón nyugtatta kezét a fejére.

— Menj haza, Prisca!... láthatod, hogy valamennyien halandók vagyunk s a halál törvénye ellen senki fel nem lázadhat. Azért születtünk, hogy meghaljunk. Aki ma még él, holnap már halott. És ez mindig így lesz. A halál szükséges, mert a halál vezet át egy százsorra szebb életbe. Az örökké tartó üdvösségbe...

Prisca tekintetét a fiára szegezte, egyszerű észével nem fogta fel a szent ember vigasztaló szavainak magasztos értelmét, csak mereven, hosszan

LEANYÁNK GYAKORLATI NEVELÉSÉT

a Bulyovszky-uccai leánynevelő intézet biztosítja. (Bontlakók, bejárók.) Titkárnőképzés. (egyéves, nyilv. jogu.) Ruha és modelltervezés. Ruhavarrás, szabás. Idegen nyelvek. Tökéletes továbbképzés. Zene, Sportok. Prospektus.

Budapest, VI., Bulyovszky-u. 10. Tel: 156—93.

sóhajba torkollik a mondat. Aztán így folytatja:

„De nincs messze az idő...”

— A baj ott van, hogy az idő elrepült felettem. Ha nem lennék régi törzstiszte par-tomnak, csak főhadnagyi, vagy kapitányi rangot viselnék, talán hivatlanul is elmentem volna, hogy elmondjam mondanivalóimat... Fialoknak való az ilyen szereplés.

— Tervei?

— Egyelőre addig maradok az erdő kö-zött, ameddig lehet. Nagy élvezet ez, így élni telefon, rádió és gramofon nélkül. Sajnálom barátaimat, akik Eforián halálra dolgozzák magukat...

Hirtelen felkapja a szót:

— De nincs messze az idő, amikor kijö-vök az erdőből, ismét fellepek a tribünre és szélnek eresztek néhány „bombát”. Robanni fognak, ezt már most kijelenthetem.

Francia képviselő közvetít Franciaország és Hitler között

„Fogadjuk el Hitler békejobbát a Saar-kérdésben,“ — írja a Quotidian. — Nagyszabású légi hadgyakorlatok Anglia keleti partvidékein

A német kormány olaszellenes sajtóhadjárata

Londonból jelentik: Szeptember hónapban Anglia keleti partjain nagyszabású hadgyakorlatokat tartanak, amelyeken részt vesz a szárazföldi hadsereg, a flotta és a légi haderő. A gyakorlatok központja Yorkshire sziget környékén lesz. A hadgyakorlatok során meg akarják állapítani, hogy lehet-e keleti irányból, Hollandia felől betörni Angliába egy ellenséges hadseregnek. A hadgyakorlatok céljaira nagyarányú csapatösszevonások fognak történni.

A párisi Quotidianben Montignon képviselő bátor hangú cikket ír, amelyben arról szólítja fel a francia kormányt, hogy

fogadjuk el Hitler békejobbát és kezdjen közvetlen tárgyalásokat a német kormánnyal a Saar-kérdésben.

Hitler két legutóbbi beszédében is őszinte békekészségét hangoztatta — írja Montignon — és vallásos is, hogy Németország vezérkancellárja őszintén törekedik a békére. Ezért feltétlenül szükséges, — folytatja a cikkíró, — hogy a Saar kérdését gyorsan rendezzék. A legszerencsétlenebb helyzet állna elő — folytatja Montignon, — ha a mai helyzet maradna fenn továbbra is, mert ez állandóvá tenné a gyűlölet atmoszféráját.

— A béke megéri az áldozatokat. — fejezi be cikkét a francia képviselő, — aki fel szólítja kormányát, hogy kezdjen közvetlen tárgyalásokat Hitlerrel a béke és megértés útjának egyengetése érdekében.

A Völkischer Beobachter írja, hogy külföldön olyan térképeket terjesztenek, amelyeken egy megnagyobbodott Németország szerepel. A térkép elkészítői mindazokat a területeket Németországba olvasztották be, amelyeken a németek kisebb, vagy nagyobb számban laknak. Félreértésre adhat alkalmas az a tény, hogy ezeken a térképeken hatalmas horogkereszt látható és a kísérő szövegből is az tűnik ki, hogy a térkép az „előjövő” horogkereszt Németországot tünteti fel. Hivatalosan megállapítják, hogy a német nemzet-szocialista pártnak semmi néven nevezendő köze sincsen ehhez a forgalomban lévő térképhez.

A német sajtó immár napok óta tartó olaszellenes hadjárata egyre nevesebbé válik.

A hivatalos Börsenzeitung a legnagyobb felháborodás hangján tárgyalja a Genovában megjelenő Lavoro cikkét, amely óva inti Franciaországot attól, hogy elfogadjon Hitler felajánlott békejobbát. Az olasz lap cikkében rámutat arra, hogy Hitler cselekedetei állandóan rációfolnak nyilatkozataira, a mai Németország megbízhatatlan és aki sorsát összeköti a harmadik birodalommal, az sohasem lehet biztos abban, hogy valamely váratlan pillanatban nem-e támadják hátba.

A Börsenzeitung

reprodukálhatatlan kifejezésekkel

válaszol a Lavoro cikkére és érthetetlennek tartja, hogy míg néhány héttel ezelőtt ugyan-ez a lap gonyolta a franciák biztonsági követeléseit, most Németország ellen fordul és egy követ fúj Franciaországgal.

Az United Press megbízható helyről származó értesülése alapján jelenti, hogy a birodalmi kormány elhatározta: Amennyiben az olasz sajtó három-négy napon belül nem hagyja abba Németország legéktelenebb módon való támadását, úgy a kormány

kiutasítja Németország területéről az összes olasz lapok munkatársait.

Az United Press továbbá értesült arról is, hogy a német lapok utasítást kaptak felsőbb helyről arra, hogy az eddigi barátságos és tapintatos hang helyett, melyet Olaszországgal szemben használtak,

menjenek át a leghevesebb támadásba Olaszország ellen.

Éles és visszatetsző támadást intéz a pápaság ellen a Deutsche Volkskirche című folyóirat. A lapban, amely egy hitlerista evangélikus szekta orgánuma, Dinter dr. „Hitler, vagy a pápa” címmel értekezik és kijelenti, hogy ez a német nép sorsdöntő kérdése.

— A pápasághoz való viszony — írja dr. Dinter — voltaképpen azóta sorsdöntő kérdése a német népnek, amióta Károly, a „szász mézáros”, a 800. év karácsonyán III. Leo pápa által a Szent Péter-templomban németrómai császárrá koronáztatta magán. Ettől a szerencsétlen naptól kezdve Németország a római pápaság korbácsa. Csak azok a néme-

Hat korosztály vesz részt az idei őszi hadgyakorlatokon

Negyedmillió embert hívnak be a monstre-manőverre

Bucurestiből jelentik: A Gazeta című lap az idei hadgyakorlattal kapcsolatban úgy értesül, hogy magát a manővert az 1933-34-es fegyverben levő kontingensek végzik, de behívják szolgálatra az 1929-30-31-32-ben szolgáltakat is. E szerint a nagyszabású hadgyakorlaton körülbelül negyedmilliónyi ember vesz részt. A hadsereget Erdély egy későbbi megállapításra kerülő pontja felé vezetik. A hadügyminiszterium — a félhivatalos jelentések szerint — szeptember 15. után hozza nyilvánosságra a hadgyakorlat pontos dátumát.

Szombaton éjjelkor kezdődik Amerika legnagyobb sztrájkja

Heti 34 órás munkaidőt, de 40 órás munkabért követelnek a sztrájkolók

Washingtonból jelentik: A szakszervezetek vezetősége felhívta a munkásságot, tegyék meg az előkészületeket a szombaton éjjelkor kezdődő sztrájkra. Figyelmeztették a munkásságot, hogy őrizzék meg a zavargásoktól és higgadtan viselkedjenek. Több nem sztrájkoló szakma szakszervezete közölte, hogy hajlandó pénzbőlileg segíteni a sztrájkolókat. Az acéliparban ugyancsak sztrájk fenyeget, mert a munkaadók öt napos munkahét bevezetésével, tíz százalékkal akarják csökkenteni a béreket. A munkanélküliség

másképpen is emelkedett és a májusi tíz és negyed millió augusztusban 10 és háromnegyed millióra nőtt. A textilszakszervezetek közzétették ultimátumukat, amely a következő 5 pontot tartalmazza:

1. Heti 34 órás munkaidő, de 40 órás munkabér.
2. A munkateljesítmény maximálása.
3. A szakszervezeti tagság miatt elbocsátott munkások visszafogadása.
4. A szakszervezeti érdekképviseletek elismerése.
5. Egyeztető bíróság felállítása.

CORSO-mozgó mai műsora!

3, 5, 7¹/₂, 9¹/₂ órákor!

BUCK JONES sláger cowboy-filmje:

A puszták ura!

Megnyilt!

„RATA“

Megnyilt!

ruházati vállalat Arad, Strada Unirii 14. (Ortutay-palota.)

Új öltözködési rendszer:

napi 20 vagy heti 140 lejes részletre készpénzárón

készítünk elsőrendű férfiöltönyt, felöltőt, télikabátot, legprimább bel- és külföldi gyapjuszövetből, elsőrangú szabóval, mérték után.

Öltönyeinket havonta egyszer ingyen vasaljuk.

Cserépkályhák

szakszerű átalakítását,
Szilágyi által javított
szabályozható

Hardtmuth

rendszerre,
felelősség mellett
vállalja:

Bulevardul Regina Maria No. 9., I. emelet.

8172

„CERAMICA“ kályhas cég,

Az aradi íróasztaltól — a bécsi börfönig

Letartóztatták Bécsben báró Hahn-Hahn Ödön volt aradi banktisztviselőt

aki aktív tagja lett az osztrák horogkeresztes pártnak

Sikert aratott valcerekkel és tangókat komponált Aradon a fiatal báró, aki jó hivatalnok volt, szerette a zsidókat és — irtózott a politikától

Néhány esztendő hosszú idő. Alkalmos arra, hogy megváltoztassa az ember mentalitását, gondolkodási módját, néha pár év múltán rá sem ismerni arra, akiről egészen más fogalmat alkotott valamikor az ember, akiről azt hitte, hogy jól ismeri. Ilyen alapvető változáson ment keresztül egy kedélyes, jóindulatú, mindig mosolygó aradi bankhivatalnok, akiről aradi ismerősei álmaiban sem hitték volna, hogy valaha is

szélsőséges mozgalom exponenseként kerül börtönbe.

Furcsa, zaklatott élet húzódnak meg a néhány esztendő mögött, amíg Baron Edmund von Hahn-Hahn a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank egykori aradi fiókjának tisztviselői íróasztalától a bécsi horogkeresztes táborig, onnan pedig — a börfönig eljutott...

Sokan ismerték Aradon Hahn-Hahn Ödön bárót, aki esztendőken át dolgozott az Erdélyi Bankká átalakult Pesti Magyar Kereskedelmi Bank aradi fiókjánál. A legelőkelőbb aradi társaságokba járt és gyakran jelent meg az aradi fiók akkori igazgatójának, Hargittay Bertalan, az Erdélyi Bank vezérigazgatójának lakásán tartott baráti összejöveteleken. Magas, kövérkés, göndörhaju, elegáns férfi volt, akinek arcáról szinte sohasem tűnt el a mosoly. Híres volt jókedélyéről, az ember a régi bécsi „gemütlichkeit“ kikristályosodott típusaként ismerte a fiatal bárót, aki aradi tartózkodása alatt az Unirei-ucca egyik szerény házában ugyancsak szerény butorozott szobájában lakott. Anyagi viszonyai kevés fényűzést engedtek meg számára, a bankhivatalnoki fizetés éppen csak a gondtalan megélhetést biztosította számára. Az ősi osztrák magnás család sarja vagyontalan volt, mert a háború után elveszték a családi birtokot, amelyből csupán egy Bécs melletti villa maradt meg báró Hahn Ödön édesanyja számára.

Egy időben, talán tíz esztendővel ezelőtt, mindenki azt hitte, hogy báró Hahn Ödön kar-

Pop C István és Goldis László emlékszobák a Kulturpalotában

Aradváros vezetősége péntek délelőtti ülésén 1934. december hó 31-ig adott haladékoszt a Gloria-CFR sportegyesület számára, hogy rendezze valamilyen formában bérletfizetési kötelezettségét, amelyet a várossal szemben évi 150.000 lejes hárösszeg ígéréssel vállalt. Elfogadta a városvezetés dr. Cucu Vazul városi főorvos lemondását is a városi üzemeknél betöltött állásáról és egyben úgy döntött, hogy ezt a havi 3200 lej jövedelmet jelentő orvosi állást Tabic dr. fiatal aradi származású orvosnak adja át.

Általános figyelem kísérte Nichi Lázár dr. kulturpalotai igazgató előterjesztését is, amelyben egy Pop C. István- és egy Goldis László-emlékszoba létesítésére tett javaslatot. Egyben kérte a várost, hogy az emlékszobák részére egy aradi festővel festessék meg az országos nevű román államférfiak portréit. A városvezetés úgy határozott, hogy az emlékszobákat az elhunyt politikusok hátrahagyott emléktárgyaiból összeállíttatja, de a portrék megfestését egyelőre nem tartja időszerűnek.

riert fut be. A báró mestere volt a zongorának és társaságban gyakran szórakoztatta a jelen voltakat művészi játékával. Maga is komponált, kedves bécsi valcerek, lágy tangók születtek a szerény Unirei-uccai butorozott szoba bérelt zongorája mellett. Akkoriban néhány szerzeményét elküldötte az osztrák fővárosba, ahol kiadták a dalokat. Várattamul nagy sikert arattak, a bécsi lapok elismerően írtak a báróról, akinek karriert jósoltak. A jóslat azonban nem vált be, s ennek talán maga a fiatal báró volt az oka, aki csak passziójának kielégítését látta a zeneszerzésben, de sohasem gondolt arra, hogy keresetszerűen foglalkozzon vele. Hivatását a bankszakmában látta és kollegái pontos, jó tisztviselőként ismerték.

Legjobb barátainak köréhez zsidó fiatal emberek tartoztak, akik sohasem álmód- ták volna, hogy a politikától irtózó banktisztviselő esztendők múltán szélsőséges irányba sodródik és merénylők táborába kerül.

Ez tény, mert báró Hahn Ödön előttem is sokszor elítélően nyilatkozott az antiszemita irányzatról és kijelentette, hogy az emberekben — az embert kell becsülni, nem pedig a fajt, vagy nemzetiséget. Mi történt az esztendők során — rejtély.

A jövő év tavaszán megkezdik az aradi automata-telefonközpont építését

Mit mond a bucaresti-i telefontársaság kiküldött mérnöke? — Teljesen új interurbán-vonalat kap Arad

A napokban fontos küldetéssel fiatal mérnök érkezett Aradra a bucaresti-i telefontársaság megbízásából. Ern Sergiu mérnök az Aradon felállítandó automata-telefonközpont tervrajzát készíti el és már napok óta itt, a helyszínen tanulmányozza a lehetőségeket. A fiatal, timisoarai származású mérnök az Aradi Közlöny munkatársának a következőket mondotta a telefontársaság terveivel kapcsolatosan:

— A telefontársaság elhatározta, hogy Arad telefonhálózatát egészen modernné alakítja át, amennyiben 1935. tavaszán megkezdik az automata-központ felállítását. Az országban mindössze három városban van automata-központ: Bucarestben, Ploestiben és Sinaiában. A többi helyeken az ugynevezett félmodern központ van, ahol számot ugyan kell kérni, de meg van könnyítve az előfizető helyzete annyiban, hogy nem szükséges a csengetés. Ha felveszi a kagylót, jelentkezik a központ. Ilyen van Timisoarán és számos erdélyi és regái városban. Az aradi központ a legrégebbi mintára van felszerelve, ilyenek még Braila, Constanta, Galati és Iasi vonalai is. Ezekben a városokban egyidőben kezdik meg az automata-központ felépítését az aradival. Az aradi központot teljesen át kell építeni, sőt a postától és a sürgőshivataltól még úgy is különválasztják, hogy egészen más épületben helyezik el az automata-központot. A legvalószínűbb, hogy két-, vagy háromemeletes palotát építenek a központ részére. Arra a kérdésre, hogy a város melyik részén állítják fel a központot, természetesen még nem felelhetek, mert még a vonalakat is

Körülbelül nyolc esztendővel ezelőtt báró Hahn Ödön Oradeára költözött, egy ottani bank tisztviselője lett és oradeai urileányt is vett el feleségül. De nem szakadt el teljesen Aradtól, gyakran járt át és látogatója volt az aradi kávéházaknak. Onnan Bucarestbe került a Marmorosch-bankhoz, amelynek fizetésképtelenségéig ott dolgozott. Időközben elvált feleségétől és amikor a Marmorosch-bank anyagi nehézségek közé jutott, elhatározta, hogy visszatér hazájába. Mielőtt végleg eltávozott az országból, újra eljött Aradra, ahol felkereste néhány ismerősét és kijelentette, hogy megpróbál hazájában boldogulni. Bécsbe költözött és aradi ismerősei azóta nem hallottak a báróról.

Esztendők óta most érkezett az első hír: egy bécsi jelentés, amely arról számol be, hogy...

az osztrák hatóságok letartóztatták Baron Edmund von Hahn-Hahnt, akiről kiderült, hogy aktív tagja a volt nemzetiszocialista pártnak és résztvevője a horogkeresztes mozgalomnak.

A letartóztatás közelebbi körülményeiről, valamint azokról a vádakról, amelyeket ellene emeltek, nem tudni. Lehet, hogy később, a bírósági tárgyalás során derül ki, hogyan alakult az aradi banktisztviselő további pályafutása és hogyan került a politikai mozgalmak középpontjába a kedves bécsi valcerek és lágy tangók szerzője, aki — saját bevallása szerint sohasem szerette a politikát. Egykori aradi barátai és ismerősei mindenesetre megdöbbenéssel fogadták a hírt, amely sehogysem illik bele abba a képbe, amelyet többszöndős aradi tartózkodása alatt róla alkottak. Az eseményekkel és szenvedélyekkel teli esztendők bizonyára nagyon megváltoztatták a kedélyes, jókedvű bárót, akit talán legjobb barátai sem ismernének meg, ha most hirtelen ide toppanna az aradi korszára...

(—rosi.)

alaposabban kell áttanulmányoznom.

— Teljesen új interurbán-vonalat kap Arad — folytatja szavait a mérnök. — Ettől kezdve a háztetőkről a felesleges telefonhuzalok, mert minden huzalt kábelben fektetünk le. Ez annyiból is jobb, hogy nincs kitéve sem a szélnek, sem a viharoknak. A telefonközpont felépítését 1935. tavaszán feltétlenül megkezdjük és előreláthatólag egy évet vesz igénybe a felépítése. Egyszerre 1200 vonalat akarunk helyben bekapcsolni. Egyelőre Aradon hat-száz előfizető van, de biztosra veszi a társaság, hogy az automata felállításával az előfizetők száma a kétszeresére fog emelkedni.

A mérnök különben az elkészített vázlatokkal már a holnapi napon visszautazik a fővárosba és megkezdik a tervek végleges kidolgozását, hogy a jövő év tavaszán hozzá lehessen kezdeni a munkához, amely Aradot közelebb fogja vinni a nyugati kulturához.

Rövidesen elhagyja betegágyát a szerelmében csalódott öngyilkos aradi urileány

Sárossy Baba aradi urileány tragédiája mély megdöbbenést keltett városunkban, miután sokan ismerték a szép leányt. Mint a mai számunkban megírtuk, Sárossy Baba tegnap délután már magához tért az aradi közpórházban és hosszasan elbeszélgetett édesanyjával.

Ma délelőtti az aradi államrendőrség képviselőjében. Detesán János rendőrkomiszár megjelent a kórházban, ahol kihallgatta az urileányt, aki előreláthatólag holnap már elhagyhatja a kórházat,

Tudja-e Ön, hogy mi a Hormon?

Az orvostudomány korszakalkotó legújabb felfedezése!

EUKUTOL 6 biologicus HORMON-KRÉM ÉS EUKUTOL BŐR OLAJ

a hormon működést serkenti, bőrrokonalkatrészeket tartalmaz, amelyek ar- és testbőrét táplálják, ápolják, hűsítik, gyógyítják és megfiatalítják, **napégés ellen védik.** Próbálja ki, meggyőződik páratlan hatásáról.

3427

Eukutol 6 kisdoboz — — Lei 20.—
Eukutol 6 nagydoboz — — Lei 40.—
Eukutol bőrolaj kisüveg — Lei 60.—
Eukutol bőrolaj nagyüveg Lei 120.—

Vezérkép viselő:
Rózsa-Royal
Drog. Rt. Cluj.

Kapható minden
jobb szaküzletben

Dr. Parecz Béla felszólalása után

Aradváros vezetősége megszüntette a beiratkozási névvegyelemzést

A törvény csupán az anyanyelv megállapítását írja elő a beiratkozásnál és nem kíváncsi a nemzetiségre. — Dr. Ursu János: „Mindenki olyan nemzetiségű, amilyenek vallja magát”

„Az aradi magyarság szempontjából nagy jelentőségű határozatot hozott pénteken délután tartott ülésén Aradváros vezetősége Parecz Béla dr. magyarpárti tanács tag interpellációja következtében. Parecz dr. ugyanis a tanév kezdetével bekövetkezett beiratkozási névvegyelemzés ügyét tette szóvá, kifejtve a bizottság tagjai előtt, hogy a városi közigazgatás olyan bizonyítványokat állít ki napok óta, amelyeknek kiállítására törvényrendelet kötelezi ugyan, de

amelyeknek megfogalmazása egyáltalán nem fedi a magánoktatási törvény intencióit.

Arról van ugyanis szó, hogy a németes vagy romános hangzású nevet viselő magyar szülők kényszerítve vannak rá, hogy mielőtt gyermekeiket a kisebbségi iskolákba beirathatják, előbb egy városi bizonyítványt kell hogy tegyék ki a kisebbségi iskola igazgatóságánál, hogy aztán gyermeküket az iskola befogadassa. Parecz dr. kifejtette, hogy a város által kiadott bizonyítványokban rendszerint két megállapítás foglaltatik: előjáróban megállapítják, hogy az illető kérvényező idegen-névű családere dele germán vagy román vagy zsidó és csak azután közlik azt a megállapítást, hogy ennek ellenére az illető család vagy tanuló anyanyelve magyar.

— Ez a rendszer helytelen — mondotta Parecz dr. — mert a magánoktatásról intézkedő törvény 35. szakasza csupán az anyanyelv megállapítását írja kötelezőleg elő a városi törvényhatóságára, de nem kíváncsi rá, hogy az illető család milyen nemzetiségű is?

Az interpelláló magyarpárti volt képviselő, bizottsági tag, éppen az aradi római katolikus magyar elemi iskolára és a római katolikus fiú- és leánygimnáziumokra való hivatkozással arra szólította fel a városvezetőséget, hogy kövessék a törvény félreérthetetlen intencióit és

csakis az anyanyelv megállapítására szorítkozzanak a nem-magyar nevű családok gyermekeinek minősítése esetén, mert csakis az anyanyelv lehet döntő a tanulóra nézve az iskola törvényes megválasztásában.

Parecz dr. a maga részéről ebben az értelemben egy új bizonyítványtervezetet terjesztett a városvezetőség elé, egyben kérte, hogy a város — mint az a szegénységi bizonyítvá-

nyok vagy más egyéb családi vonatkozása hivatalos okmányok esetében szokásos — minden egyes kérvény esetében egy-egy városi biztost küldjön ki a családhoz, az állapítsa meg két tanu jelenlétében, hogy mi az illető család anyanyelve és ennek a helyszíni megállapításnak nyomán állítsák ki a beiratáshoz szükséges bizonyítványt.

— Pár nap van csupán a beiratkozásokra — mondotta a magyarpárti bizottsági tag — sietniünk kell a döntéssel, hogy a törvény szellemében járhatunk el.

A valóban időszerű javaslatához a bizottsági tagok közül hasonló értelemben szölköztek hozzá Vicas Gyula dr., Zabb István, Vigyázó

Zepelineken küld

tudományos expedíciókat a brazilai kormány az eddig ismeretlen őserdők felkutatására

Friedrichshafenből jelentik: A Graf Zeppelin léghajó jelenlegi hatodik délamerikai útja alkalmával érdekes tárgyalások folytak Eckener dr. kapitány és a brazilai kormány között. A tárgyalások a következő nagy jelentőségű kérdés körül forogtak.

A brazilai kormány tudományos expedíciókat szándékozik azokba az őserdőkbe küldeni, amelyek teljesen ismeretlenek és amelyekre ember még sohasem tette lábát. A kormány a Zeppelin-társasággal akar megegyezést létesíteni, amelynek alapján a jelenleg építkezés alatt álló új Zeppelin léghajót a tudományos cél rendelkezésére bocsátanák. Csúpan arról van szó, hogy a jövő év őszén a Zeppelin-léghajó több tudományos expedíciót szállítana az eddig még felkutatatlan területekre. Az új léghajó olyan merevítő szerkezettel fog rendelkezni, amely lehetővé teszi, hogy megálljon és bizonyos ideig mozdulatlanul a levegőben maradjon. A brazilai kormány az új léghajónak ezt a tulajdonságát akarja kihasználni oly módon, hogy három egymástól teljesen különböző expedíciót küld az ismeretlen területekre. Az egyik társaság hatalmas motorcsónakban ereszkedne alá olyan területen, ahol hatalmas tavak vannak. A másik két

László és Petica János dr. tanácsagok is, míg Czettel Lajos dr. a maga részéről ugyancsak helyeslőleg fejtette ki a maga álláspontját a magánoktatási törvény szellemének helyes értelmezéséről.

A törvényben nincs szó nemzetiségről, tehát félreértéseknek helye sem lehet.

A bizottsági alelnök látta egyedül komplikálnak a kérdést és jónak tartotta annak külön hangsúlyozását is, hogy a magánoktatási törvény a zsidókra vonatkozólag külön intézkedik, elzárva előlük a kisebbségi magyar iskolák kapuit, vagy zsidó, vagy az állami tanintézetekbe utasítva őket abban az esetben, ha a családnevük németes hangzású.

A termékeny vita után Ursu János dr. bizottsági elnök is teljes tárgyilagossággal adott igazat Parecz Béla dr. álláspontjának. Kijelentette, hogy

valakinek nemzetiségét valóban nem lehet csupán nevének hangzásából megítélni, mindenki olyan nemzetiségű, amilyenek vallja magát.

Ami az anyanyelv kérdését illeti, erre vonatkozólag valóban csak a családifő és az anya hivatalos nyilatkozni és a város ennek alapján fogja meg is állapítani egy-egy tanuló anyanyelvét. A vita eredményeképpen tehát Aradváros vezetősége az egész országban legelsőként mondotta ki határozatilag, hogy

az idegen-hangzású nevet viselő családok gyermekeinek esetében csakis az anyanyelv kérdését fogja a jövőben megállapítani a gyermekek iskoláztatásának kérdésében és az érdekelt szülők üggetlen nyilatkozatát fogadja el arra nézve, hogy mi a gyermek anyanyelve...?

Parecz dr. köszönetet mondott a tárgyilagossághoz vezető határozatért mindazon aradi magyarnyelvű szülők nevében, akiknek gyermekeit az eddigi zavaros eljárások egy egész életre kiható tévedéseknek, baklövéseknek vagy elfogultságoknak tettek volna ki. Az aradi névvegyelemzés korszaka tehát a tanügyi fronton egyelőre befejezettnek tekinthető.

Az aradi Magyar Párt-tagozat ezúton közli az érdekelt szülőkkel, hogy a beiratkozásokhoz szükséges mindennemű idevonatkozó felvilágosításokkal készségesen szolgál a párt helyiségében Fränkel Alfréd főtitkár a délelőtti hivatalos órák alatt.

expedíciót egy nagy csigarendszerű fülkében eresztene alá. Később leengedik a felszerelést és élelmiszereket is. Az expedíciók leszállása után a léghajó elrepül és csak négy esetleg öt hónap múlva tér vissza, amikor az expedíciók tagjait újból feléltetere veszi.

Eckener dr. előzetes megállapodást kötött az érdekes vállalkozás végrehajtására. A Zeppelin-művek döntenek véglegesen afelől, hogy a léghajót rendelkezésére bocsátják-e ilyen cél számára.

CENTRAL: D. u. 3 (mérs. helyárak),
5, 7½ és 9¼ órákor

DALOL A SZIVEM!

Jan Kiepusa Eggerth Márta
Paul Kemp

SELECT: D. u. 3 (mérs. helyárak),
5, 7½ és 9¼ órákor

A FÖLDALATTI FRONT (W-PLAN).

Izgalmas, háborús képmű.

Brian Aherne Madeleine Carroll

A teljesen renovált és újjáalakított **Vadászkürt-kávéház** és kabaré, Arad legintimebb szórakozóhelye **ma este megnyílik!** 408 **Teljesen új műsor! Lammert-Ardelean-jazz!**

— Még egy utolsó szovjet-jegyzék Japánhoz. Párisból jelentik: Berlinen keresztül érkezett az a moszkvai hír, hogy a legfőbb szovjet intéző bizottság tegnap rendkívüli ülésre jött össze. A legfelsőbb szovjet fórum arról tanácskozott, nem-e volna helyes a kieleződött konfliktusra való tekintettel, a tokiói szovjet követet visszahívni és ezzel a diplomáciai kapcsolatot megszakítani. Dacára annak, hogy a bizottság tagjainak többségénél megvolt a hajlandóság ennek a lépésnek a megtételére, mégis úgy határoztak, hogy egy utolsó jegyzéket intéznek Tokióba. Ennek a jegyzéknek a hangja rendkívül komoly lesz. Ha erre a jegyzékre sem érkezik válasz, vagy a válasz nem lesz kielégítő, a szovjet levonja a végső következtetéseket és megszakítja a diplomáciai kapcsolatot.

— Anglia és Amerika együttes pénzügyi támogatása az aranyvalutájú államok ellen. Londonból jelentik: Pénzügyi körök véleménye szerint a nemzetközi pénzpiacra újabb valutaháború fenyeget. Az angol—szász valuták — a jelek szerint — hadat üzentek az európai aranyvalutáknak. Anglia és Amerika úgy látszik nem nyugszik addig, amíg Franciaországot és a többi aranyvalutájú államokat nem kényszerítik az aranyalapú való letérésre. Az Angol Bank napok óta feltűnő könnyelműséggel türi az angol font állandó értékcsökkenését és az intervenció alapból egyetlen pénnyt sem használt el arra, hogy megakadályozza a külföldi piacokon a fontárfolyam csökkenését. Minden jel arra mutat, hogy Anglia a font értékcsökkenésével akarja az összes aranyvalutájú államokat rákényszeríteni az aranyalap feladására és ilyen módon akar megszabadulni attól a súlyos gondtól, amit számára az aranyalapra való visszaterés jelentene.

— Tanár-reviziót rendeltek el Ausztriában. Bécsből jelentik: A kormány törvényt hozott, a mely elrendeli az összes középiskolai tanárok ki-nevezésének felülvizsgálását. Minden tanár véglegesítése a vizsgálat eredményétől függ. A közoktatásiügyi miniszteriumnak jogában áll bárkit minden indoklás nélkül, azonnali hatállyal elbocsátani. Természetesen olyan tanárokról lehet szó, akik vagy nemzeti-szociálista, vagy marxista érzelműek.

— Kihallgatták a német vezérkar titkos tanácskozását. A nagy német vezérkar néhány nap előtt gyűlést tartott Goisernben, az egyik ottani vendéglő elsőemeleti helyiségében. A gyűlésen Foppa, Hampel és Hasser volt képviselő és Slama volt belügyminiszter is megjelentek. A gyűlés előtt megvizsgálták a termet és miután megállapították, hogy a tanácskozások nem lehet kihallgatni, megkezdtek a gyűlés programjának tárgyalását. A vendéglős maga is intézkedett arravonatkozól, hogy ne zavarhassa meg a tárgyalást senki. A nagynémet vezérkar azonban nem szakmolt a környékbeli újságírók élelmségével. Ezek pedig már az előző napon a terem egyik virágcserepébe mikrofont rejtettek el és a vendéglő kert-helyiségének végén azt egy hangszóróval kötötték össze. Itt azután kényelmesen végighallgatták a tanácskozásokat.

— Turisták kirándulása. A „Societate Carpatina Ardeleana” kirándulást rendez szeptember 2-án a Hegyaljára. Menetirány: Ghioroc, Chechichis, Schmidt-forrás, Viila Cladovanilor, Paulis, esetleg Checichis. Indulás vasárnap reggel első 5 órás villamossal. Visszaérkezés Aradra, este 8 órakor. Jelentkezés Sándor sorsjegy-irodában szombat este 6 óráig.

Dolcsó lesz bucaresti tartózkodása,

ha elutazása előtt

„Europa“-hotel és étterem-szelvényfüzetet vásárol.

Szobák elsőrendű szállodákban, reggeli, ebéd és vacsora szabad választás szerint a legjobb bukaresti vendéglőkben. — Az árakban az összes borraalók bebefoglaltnak.

Szelvényfüzetek kaphatók:

a Sándor (EUROPA) hivatalos menetjegyirodában

Bulev. Regina Maria 10.

A megyei prefekturával szemben. 465

CONSUM tagok készpénzre 6 havi részletre vehetnek részt.

„Tönkrebombázták“ Párist az „ellenséges“ repülő-csapatok

A francia fővárost sem lehet megvédeni egy ellenséges légitámadástól — Pierre Cot feltűnésteltető javaslata —

Párisból jelentik: A nagyszabású francia légihadgyakorlatokról újabb jelentik, hogy tegnap késő este az erős zápor miatt kellett a légitámadást beszüntetni. Ma délelőtt a támadó-csapatok nemcsak Páris mellett, hanem még több más helyen is áttörtek a védelmi vonalon. A hadgyakorlatok befejezése után Demian tábornok, légügyi miniszter maga elé rendelte az összes csapatparancsnokokat és kritikát mondott a légi hadgyakorlatok lefolyásáról. A miniszter kijelentette, hogy a támadó csapatok kétségbevonhatatlan nagy győzelmet arattak.

A légihadgyakorlatok ma délelőtt 11 órakor befejeződtek. Az elmúlt éjjel Páris ellen kellett volna nagyarányú légitámadást végrehajtani. Az időjárás azonban viharos volt, az eső is esett, úgy hogy a légihadgyakorlatok parancsnoka lemondotta az éjjeli támadást. Ma délelőtt történt meg az éjjelről elhalasztott légi akció. Ezuttal észak felől érkeztek a támadó repülőgépek a francia főváros irányába. Ezuttal is sikerült több bombavető-repülőcsapagnak a védekező légihaderő éberségét kijátszania és Páris meg Le Bourget fölött megjelenni. A délelőtti órákban a szirénák bugtak a fővárosban és az elhárító ágyúk és gépfegyverek megszólaltak. A ma délelőtti támadás is

— képletesen — teljesen elpusztította a lebourgeti repülőteret.

A hadvezetőség ma sem adott ki hivatalos összefoglalást. Erre csak napok múlva kerül sor. Az újságok azonban hosszú cikkekben számolnak be a hadgyakorlatokról. A legtöbb újság megállapítja, hogy nem sikerült megvédeni Párist a támadás ellen, a védekezés nem felelt meg feladatának. A Figaro így ír:

— Mindazok, akik tegnap látták a légi hadgyakorlatokat, meggyőződhetnek arról, hogy mily rettentő veszély fenyegeti Párist és Franciaországot. Megtanulták, hogy elhárító lépésekre van szükség, mert ha a revans szelleme feltámadna, katasztrófális események játszódhatnának le Franciaországban.

A Le Jour azt követeli, hogy a repülőcsapattesteket a határok szomszédságából szállítsák az ország belsejébe.

Pierre Cot, a kereskedelmi tengerészet volt minisztere azt az indítványt teszi, hogy az összes államok határozzák ki együttesen a katonai aviatika teljes beszüntetését. A kereskedelmi repülés védelmét nemzetközi fórumokra kellene bízni. Az érdekes indítvány nagy feltűnést váltott ki politikai körökben.

Véres szerelmi dráma Bucurestiben

Lelőtte imádotját, mert kikoszarolta, a szerelmes zöldségáros

Bucurestiből jelentik: Véres szerelmi dráma játszódott le ma reggel a Bul. Ferdinand 108. számú házában. Vasil Dancioiu zöldségáros agyonlőtte Lenuta Baicovici 18 éves szabónőt, majd öngyilkos lett.

A zöldségáros két évvel ezelőtt ismerkedett meg a szabónővel, akibe szerelmes lett s hat héttel ezelőtt mekkért a kezét. Lenuta Baicovici kosarat adott a fiatallembertnek, aki ma reggel nem mutatkozott fölbet a szabónő házában. Ma reggel megleste, amíg a leány apja elmegy, majd behatolt a lakásba. A hálószobában még aludt a szabónő, mire Dancioiu revolvert rántott és hatszor rálőtt, majd maga felé fordította a fegyvert és a szájába lőtt. A zöldségáros nyomban meghalt, a szabónőt reménytelen állapotban szállították kórházba.

— Kirándulás a Józsefvölgy és Valea Neamtului-ba. Indulás szombaton délután fél 4 órakor. Gyülekezés a városháza háta mögött. Jelentkezni lehet szombat déli 12 óráig Sándor sorsjegy-irodában. Visszatérés vasárnap este. Takarót hozni ajánlatos.

— Áramszünetelés. A villanytelep igazgatósága értesíti a n. b. fogyasztóközönséget, hogy nagyobbmértvű javítások miatt folyó hó szeptember hó 2-án, vasárnap, kedvező idő esetén, az áramszolgáltatás szünetelni fog. Reggel 8 órától déli 12 óráig: Bul. Carol, Bul. Dragalina Malul Muresului, Calea Saguna, Str. Stroescu, Str. Eminescu, Str. Brancovici, Str. Baritiu, Str. Gh. Lazar, valamint az ezen uccák által határolt részeken.

URANIA

MA, szombaton 3, 5, 7½ és 9¼ órakor

Dr. MIRACOL

EDGAR ALLAN POE fantasztikus regénye. A borzalmak grandiózus filmje. Főszerepekben: Lugosi Béla.

Az előadások keretében 10 óráig:

JOHNNY AND LUCIA,

az „Alhambra” revüszínház tagjai.

Vasárnap a. e. 11¼ órakor M A T I N É

PANIK A VÁROSBAN

A legnagyobb, legjobb dzsungelfilm.

— Átvágta ütőerét részegségében egy aradi munkás. Pénteken este a mentők a kórházba szállították Holupcsik Ferenc aradi munkást, aki a Cornel Leucutia uccában lakik. Holupcsik ittas állapotban ment haza és dühöngeni kezdett. Mielőtt megakadályozhatták volna, össze-vissza tört minden lakásában. Neki esett az ablaknak is és a szertehulló üvegdarabok elvagták több helyen a kezét. Családja értesítette a mentőket, akik a több sebből vérző embert a kórházba szállították. Itt Németh Miklós dr. inspekciós orvos vette kezelés alá, aki megállapította, hogy az üvegdarabok főütőerét is elvagták. A rendőrség az ügyben vizsgálatot indított, de az ittas állapotban levő embert csak a holnapi napon lehet kihallgatni.

— Négy suhanc erőszakot követett el egy apácán. Orheiről jelentik: A Calinesti felé vezető országon vakmerő módon követett el egy tolvajbanda erőszakot egy apáca ellen. Az apáca a közeli zárdába igyekezett, amidőn négy suhanc támadt rá, bevonszolták az árokba, elvették 1500 lejét, majd levették és sorban erőszakot követtek el ellene. Az erőszak elkövetése után eltűntek. A szerencsétlen apácát eszméletlen állapotban találták meg a járőrekek. A csendőrség széleskörű nyomozást rendelt el a tettesek kézrekerítésére.

— Meghívás Kovács Zoltán református hitoktató lelkes bankettjére. Ma, azaz szeptember 1-én este 9 órakor a Városi Étteremben lesz Kovács Zoltán lelkes újonnan megválasztott felhivatott beiktató bankettje, melyre összes tisztelők és híveit szeretettel hívjuk meg. Jegyek kaphatók a ref. gondnoki irodában (Str. Eminescu No. 35.), a rendezőség irodájában (Bul. Reg. Maria No. 18. udvarban balra) és a Városi Étteremben. Vacsora-jegy ára 25 lej. Tisztelettel a rendezőség.

— Sirkőavatás. Néhai Kálmán Artur paulisi kereskedő sirkőavatása vasárnap, szeptember 2-án délelőtt fél 10-kor lesz a paulisi zsidótemetőben.

— Szeptember elsejétől 10-éig tartanak a beiratkozások Románia összes elemi fiu- és leányiskoláiban. Bucurestiből jelentik: A közoktatásügyi miniszter rendelete alapján az elemi iskolai beiratkozások az ország egész területén szeptember elsején kezdődnek és 10-éig naponta folytatódhatnak. A rendes tanítás a beiratkozások teljes befejezése után szeptember közepén veszi kezdetét.

— A Városi Zenedében a beiratkozások szeptember hó 1-én, 3-án és 4-én a délutáni órákban. Tanítás az összes zenei tanszakokon szeptember 5-én, szerdán veszi kezdetét.

Maróth Annie

erdélyi turnéját először szülővárosában, Aradon kezdi meg

Ma már úgy Budapest, mint Erdély közönsége előtt jó csengést és egy új művészetnek egyedülálló képviselőjét jelenti Maróth Annie neve. Nagyon jellemzően írta róla egyik kritikusa: Aradról indult el, Oradean kötött ki és Budapesten érkezett be a hírnév kapuján. Mert Maróth Annie karrierje valóban szép pályát mutat. A budapesti Zeneművészeti Főiskola elvégzése után, mint pianista elsőrendű koncertjátékos tette ismertté nevét. Ez a fiatal művészleány azonban nem elégedett meg ezzel. Valóban intelligenciája, mély irodalmi intellektusa, olyan studiumokra sarkallta, melyek eddig még ismeretlenek voltak a művészet terén. Előadói felkészültsége, nyelvtudása lehetővé tette, hogy hosszabb és nagy működést igénylő tanulmányozás után beváltsa tervét, azt ugyanis, hogy

a zenét és az irodalmat közös mezőre hozza és a muzsikát és a költészetet eszmei és hangulatu társítással olvasszta össze.

Valósággal új zenei, illetve előadói műfajt teremtett ezzel az érdekes és feltűnésteltető egyéni beállítással Maróth Annie.

Néhány hónapja csak, hogy ennek a kísérletének megnyitotta színpadát Budapest egyik legelőkelőbb műintézménye, a Belvárosi Színház. A közönség még ismeretlenül állott ezzel az új műfajjal szemben és először a kíváncsiság és várakozás hajtotta, hogy a színház nézőterét zsufoláshoz megtöltse. A pesti sajtónak, szigorúságukról ismert kritikusa, neves zenei műbarátok várakozással, sokan hitetlenséggel tekintettek a produkció elé. De volt két-három nagynevű magyar író és színházi szakember, akik tudták Maróth Annie tiszta művészi vállalkozásáról és bíztak tehetségében.

Ezt aztán fényesen igazolta az előadás, a mely szinte példátlan sikert hozott és Maróth Annie startjáról hetekig beszéltek a magyar főváros művészeti köreiből.

Természetes, hogy ez a siker nem maradt hatás nélkül. December hónapra a budapesti koncerten kívül, Debrecenbe, Szegedre, Miskolcra és Pozsonyba kötötték le. Mielőtt eme meghívásnak eleget tenne, most erdélyi turnéját kezdi meg Oradean, Clujon, Timisoarán, Brasovban, Satumaren lép föl. De Maróth Annie ragaszkodott, hogy erdélyi útjának első állomása szülővárosa: Arad legyen. Tehát rendkívül gazdag és teljes budapesti programját itt adja elő szeptember 22-én, szombaton a minoriták díszes kulturházában.

De ez a zongora és előadó-est még egy nagy meglepetéssel szolgál. Ennek az estélynek keretében lép fel Markovits Rodion, akinek nevét a világhírnév vette szárnyra. A Szibériai Garnizon minden művelt nyelven megjelent és örök dicsőséget szerzett a nagynevű írójának. Markovits Rodion a koncert keretében érdekes és szellemes előadást tart. Az egész koncertet pedig Szép Ernőnek, a kiváló magyar írónak és ragyogó poétának Maróth Annie észére írt prólogusa vezeti be. A nagy művészi eseményt jelentő koncertre a jegyek Sándor Ferenc hangversenyirodájában kaphatók.

A nyugdíjasok küldöttsége

a pénzügyminisztertől készpénzben kérte a nyugdíjhátralékok kifizetését

Bucurestiből jelentik: Az állami nyugdíjasok országos szövetségének elnöksége tegnap küldöttségileg fordult Slavescu pénzügyminiszterhez, akinek részletes emlékiratot nyújtott át. A memorandumban elpanaszolják azt, hogy Argentinu pénzügyminisztersége alatt 1931-ben és 1932-ben hónapokig nem kapták meg illetményeiket, amelyek helyett az államkincstár adóbonokat akar adni. Mivel azonban a bonok árfolyama nagyon lecsökkent, a nyugdíjasok jogos követelésüknek csak csekély részét kapnák így meg.

— Biztos tudomásunk van arról, — mondta a küldöttség vezetője — hogy az államkincstár támogatásával működő központi nyugdíjpénztárnak megfelelő tartalékai vannak a nyugdíjhátralékok kiegyenlítésére, azért arra kérjük a kormányt, hogy adóbonok helyett minden nyugdíjasnak készpénzben fizesse ki a hátralékokat. A nyugdíjasok nem kívánják igénybe venni a bonokat és remélik, hogy az államkincstár készpénzt ad számukra.

A jelentés nem szól arról, hogy a miniszter válaszolt-e erre a kérésre.

SPORT KÖZLÖNY

Az 1934—35. évi futballidény válogatott műsora

Svájc járja a legtöbb válogatott meccset

Tegnap közzétük a Középeurópai Kupa-idény 1934. évi meccseit, most alant adjuk a FIFA-nál bejelentett egyéb válogatott mérkőzések terminusát is, amelyekből kitűnik, hogy válogatott meccsekben az idén sem lesz hiány. A műsor a következő:

Szeptember: 2. Prága: Csehszlovákia—Jugoszlávia. Oslo: Norvégia—Finnország. 23. Oslo: Norvégia—Dánia. Bécs: Ausztria—Csehszlovákia. Szeptember folyamán, később meghatározandó terminuson még két mérkőzés lesz: Varsó: Lengyelország—Németország. Göteborg: Svájc—Csehszlovákia.

Október: 7. Kopenhága: Dánia—Németország. 14. Budapest: Magyarország—Ausztria. Bern: Svájc—Csehszlovákia.

November: 4. Zürich: Svájc—Hollandia. Berlin: Csehszlovákia—Németország. 11. Genf: Svájc—Ausztria.

Január: 21. Berlin: Svájc—Németország.

Március: 17. Prága: Csehszlovákia—Svájc. 31. Amsterdam: Belgium—Hollandia.

Április: 2. Bern: Svájc—Magyarország. 14. Brüsszel: Belgium—Franciaország. Antwerpen: Belgium—Németország.

Május: 5. Zürich: Svájc—Franciaország. 12. Antwerpen: Belgium—Hollandia. 17. Genf: Svájc—Csehszlovákia. 19. Páris: Franciaország—Magyarország. 30. Brüsszel: Belgium—Svájc.

Junius: 12. Stockholm: Svédország—Finnország. 23. Kopenhága: Dánia—Norvégia. 27. Oslo: Norvégia—Németország.

Amint az összeállításból kitűnik, Svájc válogatottja a legszorgalmasabb: kilenc mérkőzést játszik. Magyarország három mérkőzéssel szerepel az összeállításban, amely azonban még bővül, mert több ország futballszövetsége még nem fejezte be a válogatott mérkőzések rendezésére vonatkozó tárgyalásait.

Rövidesen népszerűvé

váló szokást valósít meg a Gloria-CFR. a nemzeti bajnoki mérkőzéseken. Vasárnaptól kezdődőleg ugyanis minden nemzeti bajnoki mérkőzésen a jegyét megváltó néző egy tippelvényt kap, amelyre meccs előtt ráírja az illető mérkőzés általa vélt eredményét. A szelvényeket még a meccs előtt összegyűjtik és azok között, akik a helyes eredményt eltalálták, a Consum r. t. kereskedőinek értékes ajándéktárgyait (ruhára való selyem, pár cipő stb.) kioszsolják. A sorsolást eszközöző bizottság tagjai a következők: Blaga Nestor, Ferdinand György, Lupa Coriolan, dr. Falus Lajos, Székely Mihály, Friedmann Gyula. Az érdekes és más erdélyi városokban már régebben meghonosított ujtás bizonyára a közönség tetszésével fog találkozni és a sorsolás eredményeit a nemzeti bajnoki mérkőzéseket követő keddi lapszámunkban fogjuk közölni.

Szombaton és vasárnap mérkőznek Arad és Oradea tenniszesei a Camarasescu- és Caracostea-kupákért

A tenniszsport híveinek szombaton és vasárnap rég nem látott nagyszerű sportélményben lesz részüik, ugyanis a Gloria tenniszesei kettős kupamérkőzés keretében találkoznak az oradeai CAO játékosával. A férfiteniszesezők a Camarasescu-kupáért meccselnek, a női játékosok pedig a Caracostea-kupáért. A CAO színeiben négy kiváló férfiversenyző: Steiner, Velvart, Bleyer és Petrovits startol, akiknek Gitta, Wechsler és Crasnic dr. lesznek az ellenfelek a Camarasescu-kupameccs során. Az oradeai női játékosok pedig Ziszovits Lenke és Bereczky, az aradi Somogyi Klári, Piso Liane és dr. Halmagiuné ellen mérkőznek a Caracostea-kupameccs keretében. Mindkét mérkőzés nagyszerűnek ígérkezik és különös érdeklődésre tart igényt a Steiner—Gitta, valamint a P. Ziszovits Lenke—Somogyi Klári-meccs. A részletes programot csak szombaton délelőtt sorsolják ki.

O Szüreti mulatságot rendez az Intelegera. Az agilis Intelegera szombaton, szeptember 1-én,

3 szobás, erkélyes lakás
központi fűtéssel szeptember 1-re kiadó.

Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 333

tember 1-én, a Mosóczy-telepi Krausz-féle vendéglőben rendez meg szokásos nagy szüreti mulatságát, amely mint az Intelegera többi mulatságai, bizonyára a legjobb hangulat jegyében fog lefolyni.

Figyelem!
Nem minden rezervatív. 2693

„OLLA”
ne fogadjon el „Olla” helyett silány utánszókat.

O Összeállították a magyar profibajnokság első derbijét, amelyre az Ujpest és a Hungária már összeállították együtteseiket. Az Ujpest a következő összeállításban startol: Hóri—Futó, Sternberg—Serres, Szücs, Szalai—Tamássy, Auer, Jakubc, Kocsis, Déri. — A Hungária nem változtat multheti együttesén és a következő csapattal áll ki: Szabó I.—Mandl, Biró—Egri, Turay, Dudás—Sas, Cseh, Gergely, Ticska, Szabó III.

A gyönyörű őszi Atlanti-óceáni szigeti utazások.

Szeptember 6—27-ig „Oceana”
Október 6—21-ig „Milwaukee”
November 3—18-ig „Milwaukee”

Madeira, Kanári-szigetek, Marokko, Spanyolország, Wight-sziget. Elvezetős utazások a napsugaras délen.

Üdülés és szórakozás a kényelmes luxuszőzöskön.

Utiköltség: I. utazás **Lei 14700**, a II. és III. utazás **Lei 8200-tól**.

Jelentkezés és prospektus:

Hamburg-Amerika Linie
képviselőténél

Künstler Utazási és Vizumirodában

Arad, Bul. Regina Maria 24.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Az aradmegyei Körös Ármentesítő Társulat érdekében panaszt emelt Bucurestiben a magyar kormány

Diplomáciai eljárás sok millió lej hátralékos ármentesítési díj miatt — Az aradi pénzügyigazgatóság feltűnő megállapításai

Az aradi behajtási pénzügyigazgatóság rendkívül szigorú utasítást kapott a pénzügyminisztériumból. A leirat rámutat arra, hogy a magyar kormány panaszt emelt azért, mert a Körös Ármentesítő Társulat aradmegyei területein nem hajtják be a vízszabályozási díjakat, amelyeknek átadására kötelezte magát a román államkincstár. Tudvalévőleg a békeszerződéssel megállapított országhatár ketté vágta a Köröst, amelynek felső szakasza Aradmegyében, másik része pedig Magyarországon van. Mivel az összes Körösök, így az aradmegyei Fehér-Körös is állandó szabályozást igényel, az ármentesítő társulat évtizedeken keresztül nagy gonddal végezte a munkát, amelynek céljaira a körösmenti lakosság a törvényben megállapított ármentesítési díjat fizeti.

A vonatkozó törvény értelmében, az összes ármentesítési díjakat közadók módjára hajtják be és az adóhivatalok közvetlenül az ármentesítő társulatnak adják át, hogy az eleget tehessen a lakosság védelmét szolgáló működési szabályainak. A társulatnak az a feladata, hogy a Körös és a környéken lévő veszedelmes belvizeket szabályozza, a talajvizeket eltüntesse, az áradó patakokat rendben tartsa, egyszóval mindent kövessen el, hogy az árvízveszélytől megóvja a lakosság életét és vagyonát. Az utóbbi években az ármentesítési társulat nem kapta meg a törvényes járulékokat és ezért eleinte csak az aradi pénzügyigazgatóságnál sürgette meg az illetékek kiutalását. De ezek az átiratok nem hozták meg a kívánt eredményt és mivel az utóbbi esztendőben a Körös és mellékpatakjai rendkívül sok kárt okoztak a magyarországi lakosságnak, a magyar kormány a bucaresti-i külügyminisztériumhoz fordult és rá-

mutatott az ármentesítési díjak elmaradásának súlyos következményeire, egyben pedig az illetékek átutalásának megsürgetését kérte.

A bucaresti-i külügyminisztérium ez alapján átírt a pénzügyminisztériumhoz, ahonnan legutóbbi erélyes leirat érkezett az aradi behajtási pénzügyigazgatósághoz, amelyet sürgős jelentéstételre szólított fel, mert szükségesnek tartja a diplomáciai bonyodalom elkerülését.

Az aradi igazgatóság azonnal vizsgálatot indított és az illetékes ügyosztály tegnap, pénteken, befejezte az eljárást. Elkészítette a kimutatást az ineu-i és chisineu-crisi adóhivatalok körzetében lévő ármentesítési díjhátralékokról, amelyeknek teljes összege 26 millió lej. Az ineu-i járás hat községében, a chisineu-crisi adókerületnek pedig husz községében ez év folyamán még egyetlen lej ármentesítési díjat sem inkasszáltak, tehát a pénzügyigazgatóság semmit sem bír átutalni a magyar kormány átiratára.

A hátralékokból husz millió a chisineu-i, hat millió pedig az ineu-i lakosság ármentesítési hátraléka. A meglepő felfedezésről a pénzügyigazgatóság sürgősen értesíti a pénzügyminisztériumot, ezenkívül pedig anyagilag is felelőssé teszi a behajtás elmulasztása miatt az illetékes közegeket. Egyébként a pénzügyi adminisztrátor ez ügyben helyszíni vizsgálatot is tart, mert szinte példátlan az, hogy száz és száz ezer lelket számláló hatalmas területek árvízvédelem nélkül maradjanak, csak azért, mert néhány közeg nem tesz eleget kötelezettségének.

„A pénzügyminiszter ur elbocsátja azokat, akik az adóárveréseket baksisért önhatalmulag elhalasztják“

— mondta az országos gyűlésről hazatért aradi pénzügyigazgató. — A devai adminisztrátort nevezik ki az aradi igazgatóságok felügyelőjévé

Lapunk tegnapi számában röviden jelentettük Taranu Victor aradi kerületi pénzügyi vezérfelügyelő nyilatkozata alapján, hogy Slavescu pénzügyminiszter elnöklete alatt gyűlést tartottak a pénzügyminisztériumban az erdélyi és bánáti behajtási pénzügyigazgatók. A tanácskozáson Doctor Vazul aradi adminisztrátor is résztvett, aki tegnap érkezett haza és országos érdekességű adatokat közölt munkatársunkkal.

— Slavescu pénzügyminiszter ur jóakarattal fogadta az összes adminisztrátorok kívánságait, többek között a miénket is, — mondotta az igazgató — Az aradi behajtási pénzügyigazgatóság körzetében összesen 290 alkalommal működik az aradmegyei behajtási személyzettel együtt, de ez a tisztviselői kar nem elég ahoz, hogy jó eredményeket érjünk el. Ezért újból negyven adóbehajtóval, öt segédhivatalnokkal és nyolc szolgálóval szaporítjuk a létszámot. Az adóbehajtóknak érettségi vizsgával, a segédhivatalnokok négy középszintű, a hivatalosok pedig négy elemi végzettséggel kell hogy bírnak és román állampolgárok, katonaviseltek és nagykorúak legyenek. A pályázókat hozzám kell benyújtani és sürgősen meg fog jönni a kinevezés. A miniszter ur a legszigorubb adóbehajtást követeli és elbocsátja a hanyag alkalmazottakat. Neheztelően mondta el, hogy hivatalos megállapítás szerint — amiről különben mar-
tam is sajnálattal győződtem meg — számos adóvégrehajtó a kitűzött árverés idején még csak sem kísérli az árverést, hanem

a dobossal együtt 20 és 40 lej baksisért önhatalmulag elhalasztja az árverést. Mivel ilyen esetben is azt írják a jegyzőkönyvbe, hogy azért halasztották el az árverést, mert egyetlen árverező sem jelent meg, ezzel tehát jegyzőkönyvhamisítást is követnek el. A miniszter ur közölte, hogy legutóbb Tulceában az aradihoz hasonló eseteket állapítottak meg és felhatalmazta a pénzügyigazgatókat, hogy az ilyen baksisos adóvégrehajtókat azonnal bocsássák el állásukból, mihelyt egyetlen esetben is bebizonyul a fenti visszaélés. Különbösen magam is fültanuja voltam annak, amikor a hanyag adófizető eldicselkedett azzal, hogy az árverés megkezdése előtt baksisát adta a végrehajtónak, aki erre elállt a licitációtól. Ez az oka annak, hogy évekre visszamenőleg ilyen sok adóhátralék van. De ezt a bűnös szokást ki fogjuk irtani. Ezután oly esetekben, amikor a végrehajtók nemleges árverési jegyzőkönyvet hoznak be, azonnal személyesen megyek a helyszínre, lefolytatom az eljárást és ha megállapítom, hogy az árverés nem volt komoly, kiteszem állásukból azokat a hivatali közegeket és a vesztegetők ellen is megindítatom az eljárást.

Doctor Vazul végül kijelentette, hogy az aradi és devai két pénzügyigazgatóság ellenőrzését ezután Geler dr., mint delegált felügyelő fogja végezni. — Az illető 15 óra devai adminisztrátor, 50 év körüli erdélyi származású ember. Az inspektor hivatala Deván lesz, de igen gyakran átjön Aradra is, hogy az itteni pénzügyi szolgálatot ellenőrizze.

Francia szállítók német jóvátételi árukat akarnak Aradra hozni

Kísérletezés a gyöngye tömegcikkkel

Mint ismeretes, Németország jóvátételi kötelezettségének jelentékeny részét természetbeni javakkal, árukkal és egyéb termékekkel róttá le a volt ellenséges államokkal szemben. A jóvátételi áruk között, a községen kívül, a németországi vegyészeti, vas- és fémipari és egyéb gyárak termékei is szerepeltek. Természetesen a legtöbb volt a festék-áru. Ezekből igen jelentékeny kvantumokat kaptak a franciaországi nagy kereskedelmi cégek is, amelyeknek viszont számottevő követeléseik voltak a francia államkincstártól, amely árukkal fizetett.

Hogy Németország könnyebben kiegyenlíthesse háborús adósságát, a törlesztésképpert felhasználta festékárak között gyengébb minőségű tömegcikket is szállított és ezek most kerülő utakon a kelet-európai államok egy részébe, így Romániába is eljutnak. Az utóbbi napokban az aradi és aradmegyei cégek áruszállítási ajánlatokat kaptak több külföldi, különösen franciaországi cégektől, amelyek német eredetű olcsó árukat kínálnak üzletfeleiknek. A francia gyarmatokon is nagy kvantumokat helyeztek el, de a minőséget ott is kifogásolták. Mivel az itteni ajánlatoknak minimális eredményük volt, legújabbban már nem is ragaszkodnak az árucseréhez, hanem az itt elhelyezendő áruk ellenértékét gyémántban, aranyban és más nemes fémekben is elfogadják. Azonban még így sincs aradi átvéve, mert az áru természetesen visszahúzódik, mihelyt az áru eredete homályos, vagy minősége nem elégíti ki a jobb fogyasztó közönség igényeit.

— Áresés a regáli gabonapiacon. Bucuresti-i jelentés szerint a gabonapiacon a múlt héten bekövetkezett élénkség tegnapi eltűnt. A vásárlások csökkentek és áresés következett be még a kukoricában is. A jalomitai paszuly vagononként 46—47 ezer lej, a bazargici 44—45 ezer lej, a napraforgó 33 ezer lej. A tengeri a Duna-sleppen 3—4 százalékos adalékkal 23 ezer lej. A buza ára változatlan.

— Az utóbbi két hét alatt nyolcszáz millió frankot pazaroltak el a fontsterling árfolyamának védelmére. Európa és Amerika pénzügyi köréi lázas érdeklődéssel figyelik a fontsterling körül megindult harc fejleményeit. Mint Párisból jelentik, az ottani tőzsdén tegnap is nagy érdeklődés nyilvánult meg a dollár és az angol font iránt. A font tegnap 75.75 frankos kurzusa esett, tehát ismét új mélyponthoz jutott. Emiatt nagyon kedvezőtlenül ítélik meg az angol valuta jövőjét. Angliából igen nagy tökéket vittek át Franciaországba, ahol külföldi pénzcsoportok bevonásával nagy spekulációt is folytatnak a fontsterling terhére. Az angol nemzet bank az utóbbi két hét alatt 800 millió frankot költött a párisi tőzsdén azért, hogy intervenciót vásárlásaival egyesüljön a fontra vetették magukat.

— Bucuresti városnak nyolcszáznyolcvan millió lej adóssága van. A fővárosból azt jelentik, hogy Bucuresti vezetősége erélyesen hozzáállt a városi adósságok rendezéséhez, mert összesen 880 millió lej kölcsön terhelte a főváros költészetét. Hogy a tartozásokat minél gyorsabban és egyszerűbben rendezhessék, speciális osztályt állítottak fel az adósságok likvidálása végett.

— Piaci árak. Zöldségpiac: hagyma 3—4 lej, fokhagyma 5—6 lej, burgonya 1 lej, szárazbab 5—6 lej, paprika 10 drb. 1 lej, retek 2 drb. 1 lej, spenót 3 lej, tök 1 lej, uborka 100 drb. 25—40 lej, kék paradicsom 1—3 lej, paradicsom 1—1.50 lej. Gyümölcsiac: alma 2—6 lej, körte 3—10 lej, aszaltszilva 2—4 lej, szőlő 4—10 lej, barack 3—10 lej. Tejtermékek: édes tej 4 lej, pasztörizált tej 6—8 lej, tejfél 20—25 lej, tehénturó 6—8 lej, juhturó 18—22 lej, sajt 18—20 lej, vaj 40—50 lej. Baromfi piac: kövér liba 200—300 lej, sovány 180—200 lej, kövér kacska 65—100 lej, sovány kacska 45—55 lej, tyúk 50—70 lej, csirke nagyság szerint 20—50 lej, tojás 80 bani. — Előállatvásár: szarvasmarha 7—8 lej, sertés 16—17 lej, borjú 11—12 lej. Takarmányárak: széna q. 100—110 lej, lóhere 120—130 lej, szalma 30—40 lej. Gabonák: buza q. 410—420 lej, kukorica 230—250 lej, zab 240—260 lej, rozs 250—280 lej.

